

COMPULSORY EARTHQUAKE INSURANCE IN LIGHT OF SUPREME COURT DECISIONS

Esratur GÜNARSLAN*

*Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hukuk Fakültesi, esradundar.256@gmail.com, ORCID ID: 0009-7019-0657

Received Date: 13.09.2025 Revised Date: 17.10.2025 Accepted Date: 06.11.2025

Copyright © 2025 Esratur GÜNARSLAN. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

ABSTRACT

Compulsory Earthquake Insurance (CEI) is an important legal regulation that aims to protect individuals and society financially by providing insurance coverage for material losses caused by earthquakes. In a geography with a high earthquake risk such as Turkey, the functionality and implementation process of CEI are of great importance. In this study, the legal nature of CEI, the rights and obligations of the parties and the compensation principles are discussed, and the implementation of the relevant legislation in Turkey is evaluated in the light of the decisions of the Supreme Court of Appeals. In addition, a comparative analysis of CEI with international insurance systems is made and the problems encountered in practice are discussed. The study aims to offer solution suggestions for the legal gaps and problems encountered in practice regarding CEI. The effects of the Court of Appeals decisions on CEI applications are analyzed and suggestions are developed for the establishment of a fair and balanced insurance structure for both the insured and the insurers. In this context, a comprehensive assessment has been made regarding the current legal structure of CEI and the elimination of implementation problems.

Keywords: Compulsory Earthquake Insurance, Court of Appeals Decisions, Insurance Law

YARGITAY KARARLARI IŞIĞINDA ZORUNLU DEPREM SİGORTASI

ÖZET

Zorunlu Deprem Sigortası (ZDS), deprem kaynaklı maddi kayıpların telafisi için sigorta güvencesi sağlayarak bireyleri ve toplumu finansal anlamda korumayı amaçlayan önemli bir hukuki düzenlemedir. Türkiye gibi deprem riski yüksek bir coğrafyada, ZDS'nin işlevselliği ve uygulama süreci büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada, ZDS'nin hukuki niteliği, tarafların hak ve yükümlülükleri ile tazminat esasları ele alınmış, ilgili mevzuatın Türkiye uygulamaları Yargıtay kararları ışığında değerlendirilmiştir. Ayrıca, ZDS'nin uluslararası sigorta sistemleriyle karşılaştırmalı analizi yapılmış ve uygulamada karşılaşılan sorunlar tartışılmıştır. Çalışma, ZDS ile ilgili hukuki boşluklara ve uygulamada karşılaşılan problemlere yönelik çözüm önerileri sunmayı amaçlamaktadır. Yargıtay kararlarının ZDS uygulamalarına olan etkileri analiz edilerek hem sigortalılar hem de sigortacılar açısından adil ve dengeli bir sigorta yapısının oluşturulması için öneriler geliştirilmiştir. Bu bağlamda, ZDS'nin mevcut hukuki yapısı ve uygulama sorunlarının giderilmesine yönelik kapsamlı bir değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Zorunlu Deprem Sigortası, Yargıtay Kararları, Sigorta Hukuku

1. GİRİŞ

Zorunlu Deprem Sigortası (ZDS), deprem riski altındaki bireylerin ve toplumun maddi kayıplarını azaltmayı amaçlayan stratejik bir finansal mekanizma olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sigorta türü, sadece bireylerin değil, aynı zamanda ulusal ekonominin deprem sonrası olası yıkıcı etkilerden korunmasına da katkı sağlar (Aydın & Koç, 2016: 393). ZDS'nin hem bireylerin maddi varlıklarına hem de genel olarak toplumsal dayanışma ve sorumluluk anlayışına kattığı değer, uygulamanın sadece ekonomik değil, aynı zamanda sosyal boyutlarını da öne çıkarır. Türkiye'nin jeolojik ve coğrafi yapısı düşünüldüğünde, düzenli bir deprem sigortası sistemi, afet sonrasının ekonomik ve sosyal şoklarını azaltmada kritik bir role sahiptir (Barlas, 2011: 142).

Özel sigorta sözleşmelerinde genel kabul gören ayrıma göre sigortalar zarar sigortaları ve can(meblağ) sigortaları olarak iki temel başlıkta ele alınmaktadır. Sigorta ettirenin deprem sigortaları genel sigorta sözleşmeleri hukuku içerisinde sigorta sözleşmelerinin zarar ve meblağ sigortaları olarak yapılan genel ayırımı aktif zarar sigortaları arasına girmektedir (Kayıhan, 2024: 291). Özel sigorta sözleşmelerinde genel kabul olarak görülen ayrıma göre sigortalar zarar sigortaları ve can (meblağ) sigortaları olarak iki temel başlıkta incelenmektedir. Sigorta ettirenin aktifinde olan malvarlığı yönünden ya da onun sorumluluğunu gerektiren olasılıklar açısından zarar sigortaları kendi içerisinde aktif zarar sigortaları ve pasif sigortalar yani sorumluluk sigortaları olmak üzere ikiye ayrılarak incelenmektedir. Zarar sigortaları açısından sistem bu şekildedir. Deprem sigortaları olan DASK sigorta ettirenlerin aktiflerinde yer alan malvarlığı içindeki menfaatini içerdiğinden aktif zarar sigortasının içerisine girmektedir. Bununla birlikte sözleşme özgürlüğü kuralının istisnası olarak zorunlu olarak tutulmuştur (Kayıhan-Bağcı, 2016: 29).

ZDS, 1999 Marmara Depremi'nin ardından, yaşanan maddi ve manevi yıkımların önlenmesine yönelik bir önlem olarak hayata geçirilmiştir (Genç, 2008: 117). Bu kapsamda kurulan Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK), ZDS uygulamalarını organize etmek ve geliştirmekle yükümlü bir yapıdır. Ancak uygulamanın etkinliği, mevzuattaki yetersizlikler, kamuoyu farkındalığı eksikliği ve uygulama sorunları nedeniyle tüm potansiyelini gerçekleştirememektedir (Kılağız vd., 2010: 243). Bu nedenle, ZDS'nin hukuki niteliğinin, tazminat esaslarının ve tarafların yükümlülüklerinin net bir şekilde belirlenmesi, etkin bir sistem için şarttır.

ZDS'nin Türkiye'deki hukuki yapısını ve uygulamadaki sorunları ele almayı amaçlamaktadır. Yargıtay kararlarının özellikle tazminat talepleri ve beyan yükümlülükleri üzerindeki etkileri detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Bunun yanı sıra, uluslararası uygulamaların ışığında Türkiye'deki sistemin iyileştirilmesine yönelik öneriler geliştirilmiştir. Özellikle deprem sigortası kapsamındaki tazminat esaslarının ve hak-borç dengelerinin daha şeffaf hale getirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Taylan, 2007: 27).

Bu makale, Türkiye'de Zorunlu Deprem Sigortası'nın hukuki yapısını, tazminat esaslarını ve uygulamada ortaya çıkan sorunları ele almaktadır. Çalışma boyunca, ZDS'nin mevzuattaki yerine, sigorta taraflarının hak ve yükümlülüklerine, ve uluslararası uygulamalarla karşılaştırılmasına odaklanılmıştır. Bunun yanı sıra, Yargıtay kararlarının uygulamalara etkileri analiz edilerek, sistemin hukuki açıdan etkinliği tartışılmıştır (Kılağız et al., 2010: 245). Araştırma yöntemi olarak, çeşitli akademik makaleler, yargı kararları ve mevzuat incelemeleri kullanılmış olup, sorunların çözümü için pratik öneriler sunulmuştur. Bu sayede hem sigortalıların hem de sigortacıların karşılaştığı zorlukları daha iyi anlama ve ortadan kaldırma fırsatı yaratılmıştır (Orçanlı, 2020: 220).

2. Genel Olarak ZDS

2.1. Zorunlu Deprem Sigortasına Genel Bakış

Zorunlu Deprem Sigortası (ZDS), deprem kaynaklı risklerin sebep olduğu maddi kayıpların tazmini için geliştirilmiş bir sigorta türüdür. Bu sigorta, konut sahiplerini ve yapıları, deprem ve buna bağlı olayların olası zararlarına karşı finansal anlamda korumayı amaçlar. ZDS, deprem kaynaklı yıkımların sadece bireysel değil, toplumsal düzeyde de etkilerini azaltma misyonunu taşır (Aydın & Koç, 2016: 393). Bu sigortanın temel hedefi, bireylerin ve toplumun dayanıklılığını artırarak afet sonrası çöküşün önüne geçmektir. Aynı zamanda, yasal zorunluluk olarak uygulanması, sigorta sahipliğinin yaygınlaşmasını sağlamaktadır. Türkiye gibi deprem riski yüksek bir ülkede, ZDS'nin önemi tartışmasız olup, bireylerin ekonomik yıkımlar karşısındaki korunmasını garanti altına alırken, toplumsal dayanıklılığı da destekler (Taylan, 2007: 27).

Zorunlu Deprem Sigortası (ZDS), hukuki açıdan hem bireylerin hem de toplumun genel menfaatlerini korumayı hedefleyen bir düzenlemedir. Bu sigorta türü, bireylerin taşınmazlarını olası deprem zararlarından korumak amacıyla oluşturulan zorunlu bir finansal güvence mekanizmasıdır. ZDS'nin hukuki niteliği, esasen toplumsal risk yönetimi ve bireysel sorumluluk arasında bir denge kurmaya dayanır. Bu bağlamda, ZDS, özel hukuk hükümleri çerçevesinde bir sigorta sözleşmesi olmakla birlikte, kamu yararı amacı güden düzenleyici bir müdahale niteliği de taşır. Türk Ticaret Kanunu (TTK) ile ilişkilendirilen ZDS, özel sigorta mevzuatı ile belirlenmiş esaslara dayanmaktadır (2011: 147). Ayrıca, Afet Sigortaları Kanunu gibi özel düzenlemeler, ZDS'nin uygulanabilirliğini ve hukuki geçerliliğini pekiştirir. Bu bağlamda, ZDS yalnızca bir sigorta sözleşmesi olmanın ötesinde, sosyal sorumluluk çerçevesinde değerlendirilmektedir (Aydın & Koç, 2016: 113).

Zorunlu Deprem Sigortası'nın hukuki niteliği, ulusal ve uluslararası sigorta uygulamaları ile kıyaslandığında da dikkat çekicidir. Türkiye'de DASK tarafından yönetilen bu sigorta türü, toplumsal bir yükümlülük olarak tasarlanmış ve kamu kaynaklarına olan bağımlılığı azaltmayı hedeflemiştir (Şimşek & Karaca, 2022: 1210). Uluslararası düzeyde ise ZDS, afet yönetimi politikaları kapsamında değerlendirilen önemli bir araç olarak kabul edilmektedir. Örneğin, Japonya ve Yeni Zelanda gibi deprem riski yüksek ülkelerde benzer sistemler bulunmaktadır. Ancak, bu ülkelerdeki uygulamalarla kıyaslandığında, Türkiye'deki ZDS'nin kapsamı ve uygulama süreçlerinde eksiklikler olduğu görülmektedir (Aydın & Koç, 2016: 115). Tüm bu hususlar, ZDS'nin hukuki niteliğinin yalnızca teorik bir tartışma olmadığını, aynı zamanda uygulamada çeşitli sorunları beraberinde getirdiğini göstermektedir.

2.2. Türkiye'de Zorunlu Deprem Sigortasının Tarihçesi ve DASK'ın Kuruluşu

Türkiye'de ZDS uygulamasının tarihsel gelişimi, 1999 Marmara Depremi sonrası yaşanan büyük maddi ve manevi kayıplarla yakından ilgilidir. Bu trajik olay, deprem sigortasının bir zorunluluk olarak kabul edilmesi gerekliliğini gün yüzüne çıkarmıştır. 2000 yılında Doğal Afet Sigortaları Kurumu'nun (DASK) kurulmasıyla birlikte, Türkiye genelinde zorunlu deprem sigortası uygulaması resmen başlatılmıştır. DASK, tüm sigorta faaliyetlerinin merkezinde yer alarak, poliçe satışından tazminat ödemelerine kadar geniş bir sorumluluk alanı üstlenmiştir. Uygulama, konut sahiplerini zorunlu sigorta kapsamına alırken, devletin ekonomik yükünü hafifletmeyi de hedeflemektedir. Ancak, ZDS'nin uygulanması ve farkındalığı konularında hala geliştirilmesi gereken birçok alan bulunmaktadır.

2.3. Uluslararası Zorunlu Deprem Sigortası Uygulamaları

Dünya genelinde, deprem sigortası uygulamaları ülkelerin deprem riskleri ve ekonomik yapıları doğrultusunda farklılık göstermektedir. Japonya, zorunlu deprem

sigortası uygulamalarının başarılı bir örneği olarak öne çıkar. Japonya’da sigorta sistemi, devlet ile özel sigorta şirketlerinin iş birliğiyle yürütülmektedir. Bu modelde, prim oranları risk bölgelerine göre farklılık göstermekte ve deprem sigortası, genel konut sigortasına bağlı olarak yapılmaktadır. Ayrıca, Japonya’da devlet, sigorta havuzunu destekleyerek büyük depremler sonrası oluşabilecek mali kayıpları karşılamayı taahhüt eder (Gürlek, 2006 : 30).

ABD’nin Kaliforniya eyaleti ise farklı bir model sunmaktadır. Burada deprem sigortası zorunlu değildir, ancak Kaliforniya Deprem Otoritesi (CEA) aracılığıyla gönüllü sigorta sistemi teşvik edilmektedir. Kaliforniya’daki sigorta modelinde, primler oldukça yüksektir ve bu durum, katılım oranlarını düşürmektedir. Türkiye ile karşılaştırıldığında, ZDS’nin daha düşük prim oranları ve zorunlu yapısı sayesinde katılım oranlarını artırmayı hedeflediği görülmektedir. Uluslararası uygulamalar, Türkiye’nin ZDS sisteminin toplumsal dayanışmayı ön plana çıkaran yapısıyla daha kapsayıcı bir model sunduğunu göstermektedir.

2.4. Zorunlu Deprem Sigortasının Kanuni Düzenlemeleri

2.4.1. ZDS’nin Düzenlendiği Mevzuat ve TTK ile İlişkisi

Zorunlu Deprem Sigortası (ZDS), Türk Hukuku’nda 2000 yılında yürürlüğe giren 587 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmiş ve ardından 2012 yılında Afet Sigortaları Kanunu (6305 sayılı Kanun) ile mevcut yapısına kavuşturulmuştur. Bu yasal çerçeve, ZDS’nin hem bireysel hem de toplumsal açıdan taşıdığı kritik önemi vurgulamaktadır. ZDS’nin temel düzenleyici organı olan Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK), bu mevzuat çerçevesinde faaliyetlerini yürütmektedir (2011: 143). Türk Ticaret Kanunu’nun 18/2. maddesinde belirtilen “basiretli tacir ilkesi” kapsamında, ister kamu tüzel kişileri olsun ister özel hukuk hükümlerine tabi kuruluşlar olsun, bir işletmeyi yönetmeleri durumunda tacir olarak kabul edilirler. Ancak DASK, ticari bir işletme işleten ve kâr amacı güden bir kuruluş niteliğinde değildir. Türk Ticaret Kanunu’nun 16/2. maddesi dikkate alındığında, ticari işletme sayılabilmesi için belirli bir gelir düzeyini aşan ve sürdürülebilir şekilde gelir sağlayan bir yapıya sahip olması gerekmektedir. Dolayısıyla DASK tacir, ticaret şirketi veya sigorta şirketi değildir. DASK yukarıda bahsedildiği gibi bir kamu tüzel kişisidir (Seven, 2024: 258). Aynı zamanda, ZDS’nin kapsamı ve işleyişi, Türk Ticaret Kanunu (TTK) ile sigorta hukukunun genel esasları üzerinden şekillenmektedir. TTK, sigorta sözleşmelerine dair genel hükümleri düzenlerken, ZDS’yi diğer sigorta türlerinden ayıran özel hükümlerin uygulanmasına olanak tanımaktadır (Kayıhan, 2004: 499).

Türk Ticaret Kanunu ile ZDS arasındaki ilişki, özellikle sigorta sözleşmesinin taraflarının hak ve yükümlülüklerini belirlemede önemlidir. ZDS, sigorta hukukunun genel prensiplerine uygun şekilde düzenlenmiş olmakla birlikte, kamu yararı gözetilerek zorunlu kılınmıştır. Bu bağlamda, sözleşme özgürlüğü ilkesi, toplumsal fayda ve risk paylaşımı amacıyla sınırlandırılmıştır. Ayrıca, ZDS’nin düzenlendiği mevzuat, TTK kapsamında genel sigorta türlerinden farklı olarak özel sigorta ürünleri için geçerli olan şartları ve uygulamaları içermektedir. Örneğin, ZDS kapsamındaki teminatlar, sigorta edilen taşınmazın özelliklerine göre önceden belirlenmiş standartlara dayalıdır (Genç, 2008:34).

2.4.2. ZDS’nin Sigorta Türleri İçindeki Yeri

Zorunlu Deprem Sigortası, sigorta türleri içinde kendine özgü bir konuma sahiptir. Doğal afetlere karşı koruma sağlayan bu sigorta türü, özellikle toplumun tüm kesimlerini kapsama hedefiyle diğer sigorta ürünlerinden ayrılmaktadır. Hayat ve sağlık sigortası gibi bireysel riskleri teminat altına alan sigorta türlerinin aksine, ZDS, doğal afetler sonucu oluşabilecek geniş çaplı mali kayıpları önlemeyi amaçlar. Bu durum, ZDS’nin yalnızca bireyler için değil, aynı zamanda ekonomik sistemin sürdürülebilirliği açısından da kritik bir işlev üstlenmesine yol açmaktadır (Aydın & Koç, 2016:67). Özellikle Türkiye gibi deprem riski yüksek bir coğrafyada, ZDS’nin etkin bir şekilde uygulanması, afet sonrası yeniden

yapılanma süreçlerinde ekonomik istikrarın sağlanması açısından büyük önem taşır (Şimşek & Karaca, 2022).

ZDS'nin sigorta türleri içindeki yeri, sosyal sorumluluk ve risk paylaşımı kavramlarıyla da yakından ilişkilidir. Bu sigorta türü, sigorta sektöründe özel bir düzenleme olarak değerlendirilmekte olup, katılımcıların yalnızca bireysel risklerini değil, toplumun genel risk seviyesini de azaltmayı hedeflemektedir. Ayrıca, ZDS, kâr amacı güden geleneksel sigorta türlerinden farklı bir yapıya sahiptir; bu sistemde toplanan primler, doğal afet sonrası zararların karşılanması ve ekonomik yapının sürdürülebilirliği için kullanılır (2008: 47). Bu özellikleriyle ZDS, sadece bir sigorta ürünü değil, aynı zamanda toplumsal dayanışmanın bir aracı olarak öne çıkmaktadır.

2.4.3. ZDS'nin Diğer Sigorta Türleriyle Karşılaştırmalı Analizi

Zorunlu Deprem Sigortası (ZDS), sigorta türleri arasında kendine has bir yere sahiptir. Öncelikle, ZDS'nin zorunlu olması, onu genelde isteğe bağlı olan birçok sigorta türünden ayırır. Bu zorunluluk, toplumda deprem riskine karşı farkındalığı artırmak ve ekonomik kayıpları minimize etmek için hayati bir öneme sahiptir. ZDS, kapsamı itibarıyla yalnızca bina hasarlarını kapsar; eşyalar ya da bireysel zararlar için bir teminat sağlamaz. Örneğin, konut sigortası genelde hem bina hem de içindeki eşyaları koruma altına alırken, ZDS bu bağlamda daha sınırlı bir güvence sunmaktadır. Ancak bu sınırlama, ZDS'nin herkes için erişilebilir ve sürdürülebilir bir maliyetle sunulmasını mümkün kılmaktadır (Şimşek & Karaca, 2022).

Bir diğer fark, ZDS'nin sosyal dayanışma ve ekonomik koruma ilkelerine dayanmasıdır. Geleneksel sigortalar genelde kâr amacı güderken, ZDS'nin hedefi toplum genelinde risk paylaşımını teşvik etmektir. Örneğin, hayat sigortası ya da sağlık sigortası bireysel risklere odaklanır ve prim oranları genellikle kişinin özel durumuna göre belirlenir. Buna karşın ZDS, doğal afet riskini bütün toplum üzerine yayarak kolektif bir güvence sağlar. Ayrıca, ZDS'nin yönetimi devlet desteğiyle yürütülen Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) tarafından sağlanmakta, böylece ticari sigortaların genelde özel şirketlerce üstlenilen yapısından farklılık göstermektedir.

2.4.4. Yargıtay Kararları Işığında ZDS Uygulamaları

Yargıtay kararları, Zorunlu Deprem Sigortası (ZDS) uygulamalarının hukuki boyutunu anlamak ve çözüm üretmek için önemli bir kaynaktır. Türkiye'de ZDS'nin etkinliği ve uygulamaları, her geçen gün daha çok gündeme gelmektedir, çünkü toplumun büyük bir kısmı, özellikle de deprem gibi doğal afetlerle karşı karşıya kalma riski taşıyan bölgelerde sigorta yaptırmayı gereksinim olarak görmektedir (Karagöz, 2002). Yargıtay, ZDS ile ilgili verdiği kararlarla, hem sigorta ettirenlerin hem de sigorta şirketlerinin yükümlülüklerini netleştirmeye çalışmış, sigorta sözleşmelerinin nasıl uygulanması gerektiğine dair bir yol haritası sunmuştur. Örneğin, Yargıtay bir kararında, sigorta ettirenin beyan yükümlülüğünü yerine getirmemesi durumunda, sigorta şirketinin sorumluluğunun sınırlandırılabilceği konusunda bir içtihat oluşturmuştur.

Bir diğer önemli Yargıtay kararı, sigorta poliçesindeki tazminat taleplerinin değerlendirilmesiyle ilgilidir. Yargıtay, ZDS kapsamında yapılan başvurularda, sigorta şirketlerinin tazminat ödemelerinde adaletli bir yaklaşım sergilemesini istemektedir (Bkz. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, T.21.07.2024, E.2023/13140, K. 2024/5473. Ayrıca bkz. Yargıtay 6. Hukuk Dairesi, T.14.09.2023, E.2022/1704, K.2023/2773). ZDS'nin amacının, deprem sonrası zararların en aza indirilmesi olduğu düşünüldüğünde, tazminat taleplerinin adil bir şekilde değerlendirilmesi, sigorta sisteminin güvenilirliğini artırır (2008:28). Ancak Yargıtay'ın verdiği bazı kararlarda, sigorta şirketlerinin ödeme süreçlerindeki gecikmeler ve taleplerin eksik değerlendirilmesi gibi uygulama sorunları da gün yüzüne çıkmaktadır.

(Yargıtay 17. Hukuk Dairesi, T. 18.04.2017, E. 2014/21765, K.2017/4185.; Ayrıca Bkz. Yargıtay 17. Hukuk Dairesi, T. 20.03.2019, E.2016/1557, K.2019/3339). Bu tür uygulama hataları, ZDS'nin toplumsal güvenliğe sağladığı katkıyı olumsuz yönde etkileyebilir.

Yargıtay kararları, ZDS kapsamındaki beyan yükümlülüklerinin ihlaliyle ilgili tartışmalarla da şekillenmiştir. Sigorta ettirenin, sigorta poliçesini satın alırken gerçek riskleri doğru bir şekilde beyan etmemesi, sigorta sözleşmesinin hükümlerini geçersiz kılabilir. Bu noktada, Yargıtay, beyan yükümlülüğünü yerine getirmeyen sigorta ettirenin zararlarını sigorta şirketlerinin karşılamama hakkına sahip olduğunu belirtmiştir. Bu kararlar, hem sigorta şirketlerinin hem de sigorta ettirenlerin yükümlülükleri konusunda hukuki bir netlik sağlamaktadır. Ancak bazı durumlarda, sigorta ettirenin yanlış veya eksik bilgi vermesi, Yargıtay tarafından her zaman ağır bir cezai yaptırıma bağlanmamaktadır. Bu da uygulamada adaletin sağlanmasında önemli bir boşluk yaratmaktadır (Seven, 2024:256).

Bir diğer önemli nokta ise, özel sigorta hükümlerinin ZDS'ye uygulanabilirliğidir. Yargıtay, bazı kararlarında, özel sigorta sözleşmeleriyle karşılaştırmalı bir şekilde ZDS'nin uygulanabilirliğini değerlendirmiştir (Bkz. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, T. 23.11.2023, E.2024/1489, K.2024/11854). ZDS, devlet tarafından zorunlu hale getirilen bir sigorta türü olduğundan, özel sigorta türlerinden farklı hukuki şartlar ve düzenlemelere tabidir. Ancak Yargıtay, ZDS ile ilgili özel sigorta düzenlemelerinin zaman zaman birbirine yakın hükümler içerdiğini kabul etmiştir. Bu durum, ZDS'nin kapsamı ve amacı doğrultusunda daha net bir düzenlemenin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, ZDS'nin uygulama alanındaki boşlukların kapatılması ve daha anlaşılır hale getirilmesi, yargı kararlarının uygulanabilirliğini artıracaktır (Sariaslan, 2023:1).

Yargıtay'ın bir diğer kararında ise, zorunlu deprem sigorta poliçesinin düzenlendiği tarih itibarıyla yürürlükte olan 587 sayılı Zorunlu Deprem Sigortasına Dair Kanun Hükmünde Kararname hükümleri ile Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartları'nın A.1. ve B.3.1. maddeleri gereği, DASK'ın sorumluluğunun ZDS poliçesindeki sigorta bedeli ile sınırlı olduğu belirtilmiştir (Bkz. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, T. 23.11.2023, E.2024/1489, K.2024/11854). Bu karar, sigortalıların poliçelerini güncel tutmaları ve zeyilname düzenlemeleri gerektiğini vurgulamaktadır. Bu da gösteriyor ki Sigortalıların, yeni tarife ve teminat limitlerine uygun olarak poliçelerini güncellemeleri ve zeyilname düzenlemeleri, olası bir hasar durumunda mağduriyet yaşamamaları açısından önemlidir. Bu da gösteriyor ki Yargıtay kararları da, DASK'ın sorumluluğunun poliçede belirtilen teminat miktarıyla sınırlı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Yargıtay'ın kararlarında, ZDS'nin uygulama sırasında karşılaşılan zorluklar ve hukuki boşluklara yönelik çözüm önerileri de dikkat çekmektedir. Yargıtay, tazminat taleplerine ilişkin kararlarda sigorta şirketlerinin daha dikkatli ve hızlı hareket etmeleri gerektiğini vurgulamaktadır (Bkz. Yargıtay 17. Hukuk Dairesi, T. 09.11.2020, E.2019/4821, K.2020/6732). Ayrıca, sigorta ettirenlerin bilinçlenmesi ve deprem sigortası hakkında daha fazla bilgi edinmeleri için devletin eğitim programları başlatması gerektiği konusunda da çeşitli kararlar bulunmaktadır (Çinar & Yıldız, 2024: 533). Yargıtay'ın bu kararları, ZDS'nin hem hukuki hem de pratik açıdan daha işlevsel hale gelmesi için önemli bir temel oluşturmaktadır. Uygulamada karşılaşılan hukuki boşlukların giderilmesi, sigorta sisteminin adil ve etkin bir şekilde çalışmasını sağlayacaktır.

2.5. Zorunlu Deprem Sigortasındaki Taraflarının Hakları, Borçları ve Yükümlülükleri

Zorunlu Deprem Sigortası (ZDS) uygulamalarında, sigorta ettiren ile sigorta şirketi (DASK) arasındaki haklar, borçlar ve yükümlülükler, hem hukuki hem de ekonomik açıdan büyük bir öneme sahiptir. Sigorta ettiren, ZDS poliçesini satın alarak, deprem sonucu

oluşabilecek maddi zararlarını karşılamak için sigorta şirketine prim ödemeyi kabul eder. Sigorta ettirenin en önemli yükümlülüklerinden biri, poliçedeki bilgilerin doğru ve eksiksiz bir şekilde verilmesidir. Sigorta ettirenin beyan yükümlülüğü, sözleşmenin geçerliliği ve sigorta şirketinin tazminat ödeme yükümlülüğünü etkileyebilir. Yargıtay'ın verdiği kararlar, beyan yükümlülüğüne uymayan sigorta ettirenin tazminat taleplerinin reddedilebileceğini göstermektedir. Sigorta ettirenin, ayrıca ödeme yapılması durumunda zararının tamamlanması için gerekli olan belgeleri zamanında sunması gerekmektedir. Bu yükümlülükler, sigorta şirketinin doğru bir şekilde ödeme yapabilmesi için önemlidir (Özel & Öztaş, 2022).

Sigorta şirketi, yani DASK, sigorta ettirenin ödeme yükümlülüklerini yerine getirmesi durumunda, poliçede belirtilen teminat kapsamında tazminat ödemekle yükümlüdür. DASK, sigorta poliçesinin süresi boyunca, sigorta ettirenin belirttiği riskleri kapsayan teminatı sağlamalı ve sigorta ettirenin zarar görmesi durumunda tazminat ödemelidir. Bunun yanında, DASK'ın en önemli yükümlülüklerinden biri, sigorta ettirenin doğru ve eksiksiz beyanlarıyla birlikte, sigorta sözleşmesinin her aşamasında adil bir şekilde hareket etmektir. Sigorta şirketi, ZDS kapsamında belirli kurallar çerçevesinde sigorta ettirene tazminat ödemekle yükümlü olsa da bu ödeme sürecinde sigorta şirketinin geçici sürelerle ödeme yapmayı ertelemesi ve tazminat taleplerini sorgulaması gibi durumlar ortaya çıkabilmektedir. Bu tür durumlar, taraflar arasındaki güven sorunlarına yol açabilmekte ve ZDS'nin etkinliğini zayıflatmaktadır (Kayıhan, 2022:4).

Zorunlu Deprem Sigortası kapsamında, sigorta şirketinin yükümlülüklerinin yanı sıra, sigorta ettirenin de belirli sorumlulukları bulunmaktadır. Sigorta ettiren, ZDS'yi aldığı anda, sadece prim ödemekle yükümlü değildir, aynı zamanda sigorta poliçesinde belirtilen şartlara ve hükümlerine de uymak zorundadır. Özellikle poliçenin kapsamındaki riskler ile ilgili doğru bilgi sağlamak, sigorta ettirenin en önemli sorumluluklarından biridir. Beyan yükümlülüğünün ihlali, sigorta şirketinin tazminat ödeme yükümlülüğünü ortadan kaldıracaktır. Sigorta ettirenin, ayrıca deprem gibi risklere karşı sigorta poliçesini sürekli olarak güncel tutması, sigorta kapsamında yer alan teminatların geçerliliğini sağlaması önemlidir. Bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi hem sigorta ettirenin hem de sigorta şirketinin karşılıklı güven içinde hareket etmesini sağlar.

ZDS kapsamında tarafların birbirlerine karşı hakları da önemli bir yer tutmaktadır. Sigorta ettiren, sigorta şirketinden teminat kapsamındaki zararlarını karşılamasını beklerken, sigorta şirketi de sigorta ettirenden doğru beyanlar almayı talep eder. Sigorta ettirenin, deprem gibi doğal afetler sonucu meydana gelen zararlarını doğru bir şekilde bildirmesi, sigorta şirketinin ödeme yapma yükümlülüğünü doğurur. Sigorta şirketi, poliçedeki teminatları sağlamakla yükümlü olsa da, teminat dışı kalan zararlar için ödeme yapmaz. Bu durum, sigorta şirketinin yalnızca poliçede belirtilen zararları karşılayacağı anlamına gelir. Dolayısıyla, sigorta ettirenin de sigorta poliçesinin kapsamını ve şartlarını iyi bir şekilde anlaması hem kendi haklarını hem de sigorta şirketinin yükümlülüklerini etkileyebilir.

Son olarak, ZDS'yi düzenleyen mevzuat, tarafların hakları, borçları ve yükümlülüklerini belirleyen önemli bir araçtır. Zorunlu Deprem Sigortası, yalnızca doğal afetlere karşı bir güvence sağlamakla kalmaz, aynı zamanda bu tür sigorta uygulamalarında hukukî çerçeveyi de netleştirir. Mevzuatta, sigorta şirketlerinin sorumlulukları açıkça belirlenmişken, sigorta ettirene de belirli yükümlülükler ve haklar tanınmıştır. Bu denge hem sigorta ettireni hem de sigorta şirketini koruyarak, deprem gibi afetlere karşı etkili bir güvence sağlar (Kalkan, 2019). Ancak uygulama sırasında karşılaşılan hukuki boşluklar ve belirsizlikler, tarafların yükümlülüklerini yerine getirmelerini zorlaştırabilir ve bu da sistemin güvenilirliğini zedeleyebilir.

2.5.1. Sigorta Ettirenin Hak ve Borçları

Zorunlu Deprem Sigortası (ZDS) kapsamında sigorta ettirenlerin temel haklarından biri, sigorta poliçesinin sağladığı güvenceden faydalanarak olası bir deprem sonrası maddi kayıplarını tazmin etme hakkıdır. Bu bağlamda, sigorta ettirenler bina hasarlarının sigorta kapsamındaki limitler çerçevesinde karşılanmasını talep edebilir. Deprem sonrası zarar beyanının ardından, sigorta ettirenin hızlı bir şekilde tazminat alabilmesi, sistemin etkinliğini artıran önemli bir unsurdur. Bunun yanı sıra, sigorta ettirenlerin sigorta şirketine eksiksiz ve doğru bilgi verme hakkı bulunur. Bu bilgiler, sigorta işlemlerinin şeffaf bir şekilde yürütülmesini sağlar ve haksız taleplerin önüne geçer (Genç, 2008:8).

Sigorta ettirenlerin borçları arasında en önemlisi, prim ödemelerini düzenli ve zamanında gerçekleştirmektir. Bu yükümlülük, sigorta poliçesinin aktif kalmasını ve herhangi bir deprem sonrasında hak talebinin geçerli olmasını sağlar. Ayrıca, sigorta ettirenin doğru bilgi verme yükümlülüğü de bulunmaktadır. Binanın inşaat özellikleri, kat sayısı ve kullanım amacı gibi bilgiler doğru bir şekilde beyan edilmelidir. Yanıltıcı veya eksik bilgi verilmesi durumunda sigorta poliçesi geçersiz hale gelebilir, bu da deprem sonrası maddi kayıpların karşılanamaması anlamına gelir.

2.5.2. Sigortacının (DASK) Hak ve Yükümlülükleri

Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK), Zorunlu Deprem Sigortası sisteminin yürütülmesinden sorumlu olan merkezi otoritedir. DASK'ın temel haklarından biri, sigorta ettirenlerin sağladığı bilgilerin doğruluğunu denetleme yetkisidir. Sigorta sürecinde verilen yanlış bilgiler, sigorta kapsamını etkileyebilir; bu nedenle, DASK'ın bilgi doğruluğunu denetleme ve gerektiğinde poliçeyi iptal etme hakkı bulunmaktadır. Ayrıca, DASK, risk yönetimi kapsamında sigorta primlerini belirleme ve bu primlerin adil bir şekilde toplanmasını sağlama hakkına sahiptir (Gürlek, 2006:4).

DASK'ın temel yükümlülüklerinden biri, deprem sonrası sigorta ettirenlerin tazminat taleplerini hızlı ve adil bir şekilde karşılamaktır. Bu yükümlülük, sigorta sisteminin toplumsal güvenilirliğini artırmak adına kritik bir öneme sahiptir. Tazminat süreçlerinin hızlandırılması için hasar tespiti, uzman ekipler aracılığıyla zamanında yapılmalı ve sigorta kapsamına giren zararlar en kısa sürede ödenmelidir. Ayrıca, DASK, ZDS'nin uygulanmasını teşvik etmek amacıyla toplumda farkındalık oluşturmak ve bilgilendirme kampanyaları düzenlemekle de sorumludur.

2.5.3. Sözleşme Sürecinde Tarafların Yükümlülükleri

ZDS'nin sözleşme süreci, sigorta ettirenler ve sigortacılar arasında çeşitli yükümlülükleri beraberinde getirir. Sigorta ettirenlerin bu süreçteki temel sorumluluğu, binanın fiziksel özellikleri ve kullanım amacına dair doğru bilgileri sigorta şirketine sunmaktır. Bu bilgiler, poliçenin kapsamını ve prim tutarını belirlemede temel bir rol oynar. Yanlış veya eksik bilgi verilmesi durumunda, poliçe hükümsüz hale gelebilir veya tazminat talepleri reddedilebilir. Aynı zamanda, sigorta ettirenin poliçeyi düzenli bir şekilde yenilemesi ve ödemelerini zamanında gerçekleştirmesi, sigorta kapsamının devamlılığını sağlamak adına önemlidir (Karagöz, 2002:15).

Sigortacıların ise sözleşme sürecindeki temel yükümlülüğü, sigorta ettirene doğru ve eksiksiz bilgi sunmaktır. Bu, poliçe kapsamı, prim oranları ve tazminat prosedürlerini içermektedir. Sigorta şirketi, sigorta ettirenin aydınlatılmış bir şekilde karar almasını sağlamak için her türlü detaylı bilgiyi paylaşmalıdır. Ayrıca, sigortacı taraf, poliçenin düzenlenmesi ve yürürlüğe girmesi sürecini hızlı ve sorunsuz bir şekilde yönetmekle yükümlüdür. Sigorta ettirenin haklarını korumak adına sözleşme metninin açık ve anlaşılır bir dilde hazırlanması, taraflar arasındaki güven ilişkisinin temelini oluşturur.

2.5.3.1. Aydınlatma Yükümlülüğü (TTK ile Karşılaştırmalı İnceleme)

Sigorta sözleşmeleri, özellikle de zorunlu deprem sigortası gibi konularda, aydınlatma yükümlülüğünün çok önemli olduğu sözleşme türlerindendir. Sigorta şirketlerinin, sigortalıya sözleşmeye ilişkin olarak ilgili bütün bilgileri doğru ve noksansız bir şekilde sunmaları gerekir. Türk Ticaret Kanunu (TTK) 1435. Maddesi ‘Sigorta ettiren sözleşmenin yapılması sırasında bildiği veya bilmesi gereken tüm önemli hususları sigortacıya bildirmekle yükümlüdür. Sigortacıya bildirilmeyen, eksik veya yanlış bildirilen hususlar, sözleşmenin yapılmamasını veya değişik şartlarda yapılmasını gerektirecek nitelikte ise, önemli kabul edilir. Sigortacı tarafından yazılı veya sözlü olarak sorulan hususlar, aksi ispat edilinceye kadar önemli sayılır (Erişim: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6102.pdf> Erişim Tarihi: 24.04.2025). Hükmüne göre sigorta şirketlerinin aydınlatma yükümlülüğü, yalnızca teminatlarla ilgili bilgi vermekle kalmaz, aynı zamanda sigortalının riskleri ve poliçe koşullarını anlamasını sağlamayı da içerir. Aydınlatma yükümlülüğü, sigorta sözleşmesinin önemli bir unsuru olup, sigortalının bilinçli bir şekilde sözleşmeyi kabul etmesini sağlayan bir mekanizmadır.¹⁸¹

TTK, sigorta sözleşmelerinde aydınlatma yükümlülüğüne büyük bir önem verir. Sigorta şirketleri, sigortalıyı sigorta poliçesinin tüm şartları hakkında bilgilendirmek zorundadır. Bu şartlar, sigortalının karşılaşacağı olası riskleri ve bu risklerin hangi koşullarda teminat altına alındığını içermelidir. Aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmemesi, sigorta şirketinin yasal sorumluluğunu doğurur. TTK, aydınlatma yükümlülüğüne aykırı hareket eden sigorta şirketlerine karşı sigortalıya çeşitli haklar tanır. Bu nedenle, sigorta şirketinin, sigortalıya poliçe şartları hakkında net ve doğru bilgi vermesi hem yasal sorumlulukları yerine getirmesi hem de güven yaratması açısından çok önemlidir (Yörübulut, 2023: 443).

Aydınlatma yükümlülüğünün ihlali, yalnızca sigortalıyı yanıltmakla kalmaz, aynı zamanda sigorta şirketinin itibarını zedeler. Sigortalı, sigorta şirketinden aldığı bilgiye dayanarak poliçeyi kabul eder ve bu durumda yanlış bilgilendirilmiş olması, onun hak kaybı yaşamasına yol açabilir. TTK, sigorta sözleşmesindeki bu tür durumlara karşı sigortalıyı koruyan hükümler içerir. Aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmemesi, sigorta şirketinin sözleşme feshi veya tazminat ödeme yükümlülüğünden sorumlu tutulmasına neden olabilir (Taylan, 2007: 25).

Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartları C.2’de sözleşmenin oluşturulmasında sigortalının veya sigorta ettirenin, meskenin adresi, brüt yüzölçümü, yapı tarzı, geçmiş depremler sonucunda meydana gelen hasar durumu gibi bilgilerde yanlış bilgi bildiriminde uygulanacak yaptırımlar belirtilmiştir. Sigorta ettirenin, binanın hasar durum tespitini kasıtlı olarak doğru ifade edilmediği anlaşılmamasıyla birlikte Doğal Afet Sigortalıları Kurumu (DASK), rizikonun gerçekleşmesinde de sigorta sözleşmesinden feragat edebilir ve doğru bilgi verme yükümlülüğünün ihlal edildiği dönem için prim talep edebilir. Sigorta yaptırının, Zorunlu Deprem Sigortası (ZDS) sözleşmesi oluşturulurken sigorta şirketi tarafından bilgilendirilmemesi veya doğru bilgilendirilmemiş olması halinde uygulanacak yaptırımın TTK’ ya göre daha hafif olması, daha düşük prim ödemek istemesi gibi nedenlerle sigorta yaptırın, doğru beyan yükümlülüğünü gerektiği gibi yerine getirmemektedir. Bu durum hem DASK’ın prim kaybı yaşamasına hem de rizikonun oluşması halinde sigorta yaptırının sigorta sözleşmesinden beklediği faydayı elde etmesini alıkoymaktadır (Çavuş ve diğerleri, 2025: 487).

TTK 1423. Maddesi, sigortacının sigorta ettiren veya sigortalıyı bilgilendirme sorumluluğunu düzenlemektedir. Bu maddeye göre, sigortacı ve acentesi, sigorta sözleşmesi kurulmasından önce sigortalıya sözleşmeyle ilgili bütün detayları yazılı olarak iletmekle

yükümlüdür. Bu konuya Yargıtay kararları şu şekilde değinilmiştir ; Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 2024/8478 Esas ve 2024/12744 Kararıyla ‘...TTK 1423/2. maddesinin “Aydınlatma açıklamasının verilmemesi hâlinde, sigorta ettiren, sözleşmenin yapılmasına on dört gün içinde itiraz etmemişse, sözleşme poliçede yazılı şartlarla yapılmış olur.” hükmü uyarınca sigorta ettirenin kendisine poliçenin verildiği tarihten itibaren on dört gün içinde poliçe şartlarına itiraz etmemesi halinde sözleşme ilişkisi poliçe şartlarında kurulmuş olacaktır. Davacının kendisine verilen poliçe şartlarına itiraz bir delil olmadığına göre, davacı ile DASK arasında poliçe şartlarında sigorta sözleşme ilişkisi kurulmuştur. Poliçe şartları incelendiğinde 23.09.2022 başlangıç ve 23.09.2023 bitiş tarihli sözleşmede sigorta bedeli 256.360,00 TL olarak belirlenmiş olup depremin meydana geldiği tarihteki Zorunlu Deprem Sigortası Tarife ve Talimat Tebliği’ne göre belirlenecek bedelin sigorta bedeli olarak kabul edileceğine ilişkin bir şart da bulunmamaktadır. Hakem Heyetince, kabul kararı verilirken gösterilen bir diğer gerekçe TTK’nın 1452. Maddesidir. Bu maddeye göre, TTK 1404 ve 1408 inci madde hükümleriyle 1429 uncu maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesine, 1418 ve 1420’nci maddeler ile 1430 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmüne aykırı sözleşme şartları geçersizdir. Ayrıca TTK 1405, 1409, 1413 ilâ 1417, 1419, 1421, 1422 ilâ 1426’nci maddeler, 1427’nci maddenin ikinci ilâ beşinci fıkraları, 1428 inci madde, 1430 uncu maddenin birinci ve üçüncü fıkraları, 1431 inci maddenin birinci, ikinci ve dördüncü fıkraları ve 1433 ilâ 1449 uncu madde hükümleri, sigorta ettiren, sigortalı ve lehtar aleyhine değiştirilemez; değiştirilirse bu Kanun hükümleri uygulanır. Görüldüğü gibi bu madde koruyucu hükümleri düzenlemekte olup TTK 1423. maddesi ile ilgili bir koruyucu hüküm olmadığı gibi, TTK hükümlerinde tebliğ ile sonradan belirlenen sigorta bedelinin geçerli olacağına ilişkin bir hüküm de bulunmadığı ve bu nedenle poliçede sigorta ettiren aleyhine bir hükümden bahsedilemeyeceği gözetilmeden, bu madde gerekçe gösterilerek DASK’ın sorumlu olmadığı bir tazminattan sorumlu tutulması da doğru değildir...’(Yarg. 4. HD, E. 2024/ 8588, K. 2024/ 12770). Yargıtay 17. Hukuk Dairesi’nin 2016/18373 E. ve 2017/9923 K. sayılı kararında, sigortacının aydınlatma yükümlülüğüne uyulmaması durumunda, sigorta ettirenin 14 gün içinde poliçeye itiraz etmemesi halinde, poliçenin yazılı şartlarla geçerli olacağı belirtilmiştir. Bu karar, TTK’nın 1423. maddesinin 2. fıkrasındaki düzenlemeye dayanmaktadır. Bu kararlar, sigortacının aydınlatma yükümlülüğüne uymamasının sigorta sözleşmesinin geçerliliği üzerindeki etkilerini ve sigorta ettirenin haklarını ortaya koymaktadır.

Sigortalıya, sözleşmeyi incelemesi için yeterli süre tanınmalı ve özellikle dikkat etmesi gereken hükümler açıkça belirtilmelidir. Ayrıca, sigortalının yerine getirmesi gereken bildirim yükümlülükleri hakkında da bilgi verilmelidir. Bunun yanı sıra, sözleşme süresi boyunca sigorta ilişkisi açısından önemli sayılabilecek olaylar veya gelişmeler ortaya çıkarsa, sigortacı bunları sigortalıya yazılı olarak bildirmelidir. Bu düzenleme, sigortalının hak ve sorumluluklarını tam olarak anlamasını sağlamak ve sigorta sözleşmesi sürecinde şeffaflığı artırmak amacıyla getirilmiştir. Bu düzenleme, sigortalının hak ve yükümlülükleri konusunda tam bir farkındalığa sahip olmasını sağlamak, olası anlaşmazlıkları önlemek ve sigorta sürecinin şeffaflığını artırmak amacı taşımaktadır.

Bu madde uyarınca sigortacı ve acentesinin meydana gelecek sigorta sözleşmesine yönelik olarak her bilgide, sigortalının haklarını, sigortalının özellikle dikkat etmesi gerekli olan hükümleri ve gelişmelere bağlı olarak yükümlülüklerini kapsamaktadır. Buradaki düzenlemede genel bir şekilde ifade kullanılmış ve aydınlatma geniş olarak düzenlenmiştir. Burada düzenlenen aydınlatma yükümlülüğünün eksik ve yeterli olmadığı yönünde görüşler bulunmaktadır. Öğretimizde Seven’e göre, Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik’in dayanağı Türk Ticaret Kanunu ve Sigortacılık Kanununu olduğundan bu

kanunların DASK ve ZDS'ye yönelik uygulamayacaktır. Bu kanunlara göre çıkartılan alt mevzuatın da uygulanmayacağı hukuken mümkün olmayacağı yönünde görüşü bulunmaktadır (Seven, 2024:281). Sariaslan'a göre ise Afet Sigortaları Kanununda hüküm olmadığı durumlarda TTK'nın koruyucu hükümleri öncelikle uygulanacağı gibi, ASK'da hüküm bulunmaması durumunda aydınlatma ve bilgilendirmeye yönelik olarak da TTK'nın 1423 maddesinin hükmü uygulanmalıdır. Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik TTK 1423. Maddeye dayanılarak çıkartılmış olduğundan bahisle, DASK'a yönelik olarak 5684 sayılı yasa uygulanmasa da bilgilendirmeye yönelik hükümler TTK 1423. Maddeye dayanarak ZDS sözleşmeleri için uygulanacağı yönünde görüş bildirmiştir (Sariaslan, 2023: 8). Öğretimizde Kayıhan'a göre sigorta şirketlerine yüklenen aydınlatma yükümlülüğünün DASK.' a uygulanması yönünde görüş ayrılıklarının olması depremzedelerin dertlerini çözemediğini bundan dolayı dağınık sigorta düzenlemelerinin tek çatı altında düzenlenmesi gerektiğini vurgulamaktadır (Kayıhan, 2024: 296). Ben de bir deprem mağduru olarak Kayıhan'ın görüşüne katılarak depremzedelerin depremin yaşanmasından dolayı büyük mağduriyetler yaşadığı bundan dolayı da bir an önce sigorta düzenlemelerini birleştirmeleri yönünde gerektiği yönünde görüş bildirmekteyiz.

2.5.3.2. Aydınlatma Yükümlülüğüne İlişkin Yargıtay Kararı

2.5.3.2.1. Dava Dosyası Bilgileri

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi tarafından incelenen karar, 2024/11861 esas ve 2025/1995 karar sayılıdır. Uyuşmazlık, ilk olarak Ticaret Mahkemesi'nin 2024/1170 E., 2024/1170 K. sayılı kararıyla değerlendirilmiş; ardından Sigorta Tahkim Komisyonu'nun Uyuşmazlık Hakem Heyeti ve itiraz aşamasında İtiraz Hakem Heyeti tarafından karara bağlanmıştır. Her iki taraf da İtiraz Hakem Heyeti kararını temyiz etmiş ve dosya Yargıtay'a taşınmıştır.

2.5.3.2.2. Uyuşmazlık Konusu

Dava, zorunlu deprem sigortası (ZDS) poliçesiyle sigortalı taşınmazın 06.02.2023 tarihli deprem sonucu gördüğü zararın, yeni tarife esas alınarak tam olarak karşılanıp karşılanamayacağına ilişkindir. Özellikle, yeni tarife değişikliklerinin sigortalıya uygulanıp uygulanmayacağı ve bu değişikliklerin zeyilname düzenlenmesi veya ek prim gerektirip gerektirmediği tartışılmıştır.

2.5.3.2.3. Davacının İddiaları

Davacı, müvekkilinin sigortalı konutunun deprem nedeniyle hasar gördüğünü ve davalı sigorta şirketi tarafından 258.622,00 TL tazminat ödendiğini belirtmiştir. Ancak bu ödemenin eski tarifeye göre yapıldığını, oysa 25.11.2022 tarihli yeni tarifenin yürürlükte olduğunu ve herhangi bir zeyilname ya da ek prim şartı olmaksızın uygulanması gerektiğini ileri sürmüştür. Ayrıca sigorta şirketinin sigortalıyı yeterince ve yazılı olarak bilgilendirmediğini savunmuştur.

2.5.3.2.4. Davalının Savunması

Davalı taraf, sigorta tazminatının ödenmiş olduğunu ve sorumluluklarının sona erdiğini savunmuştur. Ayrıca, güncel tarifenin uygulanabilmesi için zeyilname düzenlenmesi ve ek prim ödenmesinin zorunlu olduğunu, dava koşullarının oluşmadığını ve sigortalının başvurusunda hukuki yarar bulunmadığını belirtmiştir. Teminat kapsamı dışı bir durumun olup olmadığının keşif ve bilirkişi incelemesiyle araştırılması gerektiğini de ileri sürmüştür.

2.5.3.2.5. Yargıtay'ın Kararı

Yargıtay, davacı vekilinin temyiz itirazlarını, kararın hukuka uygunluğu yönünden değerlendirmiştir. Uyuşmazlığın, poliçedeki sigorta bedeli ile güncel tarife sonrası oluşan bedel arasında olduğu tespit edilmiş, ancak İtiraz Hakem Heyeti kararının hukuki gerekçelere ve usule uygun olduğu belirtilmiştir. Davacının ileri sürdüğü iddialar kararı

bozacak nitelikte bulunmamıştır. Öte yandan davalı vekilinin kararı temyiz etmesine ilişkin hukuki yarar bulunmadığı tespit edilmiş ve bu nedenle temyiz talebi reddedilmiştir.

2.5.3.2.6. Sonuç ve Hukuki Etki

Yargıtay, hem davacının temyiz itirazlarını esastan reddetmiş hem de davalının temyiz başvurusunun hukuki yarar yokluğundan reddine karar vermiştir. Bu doğrultuda, İtiraz Hakem Heyeti kararı kesinleşmiş ve yeni tarifenin zeyilname ile desteklenmeden doğrudan uygulanamayacağı yönündeki yorum geçerliliğini korumuştur. Karar, benzer uyuşmazlıklarda güncel tarifenin uygulama koşullarının netleştirilmesi bakımından emsal teşkil etmektedir.

2.6. ZDS’de Tazminat Esasları ve Uygulama

ZDS kapsamında tazminat esasları, sigorta poliçesinin şartlarına ve deprem sonrası meydana gelen zararların sigorta kapsamındaki limitlere uygunluğuna göre belirlenir. Tazminat ödemesi, öncelikle hasar tespit sürecinin tamamlanmasıyla başlar. Hasar tespitinde, bina hasarının büyüklüğü, kapsamı ve deprem kaynaklı olup olmadığına dikkat edilir. Bu süreç, sigorta ettirenin tazminat alabilmesi için temel bir aşamadır. Ayrıca, tazminat tutarı, poliçede belirtilen üst limitler çerçevesinde hesaplanır. Bu limitler, binanın toplam sigorta bedeline ve ödenen prim tutarına bağlı olarak değişiklik gösterebilir.

Uygulamada, tazminat ödemelerinin hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi, ZDS’nin toplum tarafından benimsenmesi açısından kritik öneme sahiptir. Deprem sonrası mağduriyetin azaltılması ve ekonomik kayıpların telafisi için, hasar tespit ve tazminat süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir. DASK, tazminat ödemelerinde adil bir yaklaşım sergileyerek, toplumda sigorta sistemine olan güveni artırmayı hedeflemektedir. Ayrıca, tazminat ödemelerinin yasal düzenlemelere uygun bir şekilde yapılması, sistemin sürdürülebilirliğini destekleyen önemli bir unsurdur.

2.6.1. Tazminatın Belirlenmesi ve Ödenmesi

Zorunlu Deprem Sigortası (ZDS) kapsamında tazminatın belirlenmesi süreci, sigorta poliçesindeki kapsam ve limitler çerçevesinde gerçekleştirilir. Öncelikle, deprem sonrası zarar gören binanın hasar tespiti yapılır ve zarar miktarı sigorta eksperleri tarafından belirlenir. Bu süreçte, binanın sigorta bedeli, kullanım amacı ve hasarın depremden kaynaklanıp kaynaklanmadığı gibi unsurlar dikkate alınır. Tazminat tutarı, poliçede belirtilen üst sınırı aşmamak kaydıyla, sigortalının zararını karşılayacak şekilde hesaplanır. Bu limitler, binanın yenileme bedeli üzerinden belirlenir ve zarar gören mülkün piyasa değeri değil, yeniden inşa maliyeti esas alınır.

Tazminatın ödenmesi aşamasında ise DASK, hızlı ve etkili bir şekilde süreci yönetmekle yükümlüdür. Hasar tespiti tamamlandıktan sonra, sigortalının bankaya ilettiği hesap bilgilerine ödeme yapılır. Ödeme sürecinin hızlandırılması, sigortalının mağduriyetini azaltmak adına kritik bir öneme sahiptir. Ayrıca, ödeme prosedürleri, hukuki düzenlemelere uygun şekilde gerçekleştirilmelidir. Sigorta şirketlerinin bu süreçte şeffaf bir iletişim kurması, tazminat taleplerinin zamanında karşılanmasına ve sistemin güvenilirliğinin artırılmasına katkı sağlar (Seven, 2024:256).

2.6.2. ZDS’nin Karşılamadığı Zararlar

ZDS’nin kapsamı, yalnızca depremden kaynaklanan doğrudan maddi zararlarla sınırlıdır. Bu kapsam, bina ve temellerine ilişkin hasarları içerirken, eşya veya taşınır mallar gibi varlıkları kapsamaz. Örneğin, deprem nedeniyle evde bulunan mobilyalar, elektronik cihazlar veya diğer kişisel eşyaların zarar görmesi durumunda, bu tür kayıplar ZDS teminatı dışında kalır. Ayrıca, dolaylı zararlar, yani deprem sonrası oluşan yangın, su baskını veya patlama gibi olaylar sonucunda meydana gelen kayıplar da sigorta kapsamına dahil edilmez.

ZDS'nin karşılamadığı diğer zararlar arasında, binanın zamanla yıpranmasından veya inşaat hatalarından kaynaklanan hasarlar bulunur. Depreme dayanıksız yapı malzemelerinin kullanılması veya bina yapımında standartlara uygun olmayan yöntemlerin tercih edilmesi gibi durumlar, sigorta kapsamı dışında değerlendirilir. Ayrıca, poliçe süresi dolmuş veya prim ödemesi aksatılmış olan binaların zararları da ZDS güvencesinden faydalanamaz. Bu nedenle, bina sahiplerinin poliçe sürelerini düzenli olarak yenilemesi ve prim ödemelerini zamanında yapması büyük önem taşır (Yörübulut, 2023:4).

Beyan yükümlülüğü, Zorunlu Deprem Sigortası (ZDS) kapsamında sigortalının sigorta şirketine doğru ve eksiksiz bilgi verme sorumluluğunu ifade eder. Bu yükümlülük, sigorta sözleşmesinin temel taşlarından biridir ve taraflar arasında güven ilişkisini sağlar. Sigortalının, bina bilgileri, inşaat malzemesi, bina yaşı ve kullanım amacı gibi hususlarda doğru beyan vermesi, poliçenin geçerliliği açısından kritik öneme sahiptir. Eksik veya yanlış beyanda bulunulması durumunda, sigorta şirketi tazminat ödeme yükümlülüğünden muaf tutulabilir (Taylan, 2007:23).

Eksik beyan durumları, sigorta sözleşmelerinde sık karşılaşılan sorunlardan biridir. Özellikle sigortalıların, poliçedeki prim tutarını azaltmak amacıyla bina özelliklerini yanlış beyan etmeleri veya eksik bilgi vermeleri ciddi sonuçlar doğurabilir. Örneğin, binanın gerçekte 10 yaşında olmasına rağmen, 5 yaşında olduğu şeklinde beyanda bulunulması, poliçe kapsamının yanlış düzenlenmesine yol açar. Bu tür durumlar, deprem sonrası hasar tespitinde sigortalının mağduriyetine neden olabilir.

Yargıtay kararları, beyan yükümlülüğünün ihlal edilmesi durumunda ortaya çıkan hukuki sonuçları net bir şekilde ortaya koymaktadır. Yüksek mahkeme, eksik veya yanıltıcı beyanın tazminat taleplerini geçersiz kılabileceğine hükmetmiştir. Ancak, bu tür durumlarda sigorta şirketlerinin de beyan edilen bilgileri kontrol etme yükümlülüğüne dikkat çekilmektedir. Her iki tarafın da yükümlülüklerini yerine getirmesi, sigorta sisteminin etkinliğini ve güvenilirliğini artıracaktır.

2.6.3. Tazminat Taleplerine Yönelik Kararlar

Zorunlu Deprem Sigortası kapsamında tazminat talepleri, genellikle sigorta poliçesindeki hükümlere ve hasarın niteliğine bağlı olarak değerlendirilir. Tazminat taleplerinin geçerliliği, sigortalının poliçe koşullarını eksiksiz bir şekilde yerine getirmesi ile doğrudan ilişkilidir. Yargıtay kararlarında, tazminat taleplerinin reddedilmesine neden olan durumlar arasında eksik beyan, prim ödemelerinin aksatılması ve poliçe süresinin dolması gibi hususlar sıklıkla vurgulanmıştır (Seven, 2024:257).

Bir Yargıtay kararında, sigorta şirketinin hasar tespit raporunu dikkate almadan tazminat talebini reddetmesi haksız bir uygulama olarak değerlendirilmiştir (Bkz. Yargıtay 17. Hukuk Dairesi, T.06.10.2015, E. 2014/17376, K. 2015/10360). Mahkeme, sigorta şirketinin hasar tespit süreçlerini titizlikle yürütmesi ve objektif kriterlere göre karar vermesi gerektiğine hükmetmiştir. Bu tür kararlar, tazminat taleplerine yönelik uygulamaların daha adil ve şeffaf bir şekilde yürütülmesini sağlamak adına kritik bir öneme sahiptir.

Tazminat taleplerine yönelik bir diğer önemli konu ise ödeme sürecindeki gecikmelerdir. Yargıtay, tazminat ödemelerinin zamanında yapılmamasının sigortalıyı mağdur edeceğine dikkat çekmiş ve bu durumun sigorta şirketleri açısından bir yükümlülük ihlali olarak değerlendirileceğini belirtmiştir. Bu nedenle, sigorta şirketlerinin tazminat taleplerini hızlı bir şekilde sonuçlandırması, sistemin işlerliğini ve sigortalılar arasındaki güveni artıracaktır.

2.6.4. Özel Sigorta Hükümlerinin ZDS'ye Uygulanabilirliği

ZDS, özel sigorta hükümlerine kıyasla daha geniş bir kamusal nitelik taşımasına rağmen, uygulamada özel sigorta hükümlerinin etkilerini görmek mümkündür. Özellikle,

sigortalının beyan yükümlülüğü, tazminat ödeme süreçleri ve hasar tespiti gibi alanlarda, özel sigorta düzenlemelerinden yararlanılmaktadır. Bu durum, ZDS'nin uygulanabilirliğini artırmakla birlikte, sigortalılar için daha net bir çerçeve sunar.

Özel sigorta hükümlerinin ZDS'ye uygulanabilirliğine yönelik Yargıtay kararları, genellikle sigorta sözleşmesinin temel ilkelerine dayanır. Yargıtay, ZDS'de yer alan tazminat ödeme süreçlerinin özel sigortalarda uygulanan benzer düzenlemelerle paralel olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda, tazminat taleplerinde kullanılan hasar tespit yöntemlerinin ve beyan yükümlülüklerinin, özel sigorta hükümleriyle uyumlu olması gerektiği ifade edilmektedir (Seven, 2024:258).

Ancak, özel sigorta hükümlerinin ZDS'ye tamamen uygulanması bazı sınırlamalara tabidir. Örneğin, ZDS'nin toplumsal faydayı artırma amacı, özel sigorta sistemlerinin kar odaklı yapısından ayrılmaktadır. Bu nedenle, ZDS'nin kamusal niteliği ve zorunlu olması, özel sigorta hükümlerinin uygulanabilirliğini sınırlayabilir. Bu noktada, ZDS'nin kendine özgü düzenlemeleri hem sigortalılar hem de sigorta şirketleri açısından adil ve sürdürülebilir bir sistem oluşturmayı hedefler.

2.7. ZDS'ye İlişkin Genel Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri

2.7.1. Hukuki Boşluklar ve Çözüm Önerileri

Zorunlu Deprem Sigortası (ZDS) ve Türk Ticaret Kanunu (TTK) arasındaki hukuki boşlukların giderilmesi, sistemin daha verimli ve adil bir şekilde işlemesi için kritik öneme sahiptir. İlk olarak, TTK'nın sigorta hükümleri ile ZDS'ye özgü düzenlemelerin daha uyumlu hale getirilmesi gerektiği aşikârdır. ZDS, deprem gibi spesifik risklere karşı bir koruma sunduğundan, genel sigorta hükümleriyle değil, daha özel bir çerçeveye ele alınmalıdır. Bu nedenle, ZDS'ye dair düzenlemelerin TTK'daki sigorta hükümleriyle örtüşmesi sağlanmalı, bu poliçelere özel bir yasal zemin oluşturulmalıdır. Böylece, sigortalıların hakları daha belirgin hale gelirken, sigorta şirketlerinin yükümlülükleri de netleşir.

Zorunlu Deprem Sigortası (ZDS) sisteminde, özellikle beyan yükümlülüğü, tazminat süreçleri ve poliçe yenileme konularında hukuki boşluklar bulunmaktadır. Bu boşluklar, taraflar arasında anlaşmazlıklara yol açmakta ve sigorta sisteminin etkinliğini azaltmaktadır. Çözüm olarak, ZDS'ye ilişkin mevzuatın daha net ve detaylı hale getirilmesi, eksik kalan noktaların açıklığa kavuşturulması gereklidir. TTK'da, sigorta şirketlerinin denetimi ve sorumluluklarına dair düzenlemeler genişletilmeli, ZDS poliçeleri özelinde denetim prosedürleri netleştirilmelidir. Bu, sigorta şirketlerinin sorumluluklarını yerine getirmede daha dikkatli olmalarını sağlayacak ve sigortalıların güvenini artıracaktır (Serdar, 2004: 61). Ayrıca, yargı süreçlerinin hızlandırılması ve sigorta şirketlerinin denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi, sorunların önlenmesinde önemli bir adım olacaktır.

2.7.2. Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar

Zorunlu Deprem Sigortası'nın uygulama sürecinde karşılaşılan bazı sorunlar hem sigorta ettirenler hem de sigortacılar açısından hukuki belirsizliklere yol açmaktadır. Özellikle beyan yükümlülükleri, tazminat talepleri ve sigorta sözleşmelerindeki eksiklikler gibi konularda hukuki boşluklar gözlemlenmektedir. Bu sorunların giderilmesi için, sigorta şirketlerinin denetim süreçlerinin güçlendirilmesi ve sigorta ettirenlere yönelik daha kapsamlı bilgilendirme faaliyetlerinin yapılması gerektiği söylenebilir. Ayrıca, Yargıtay kararları ve içtihatlarının daha açık bir şekilde sigorta sözleşmelerine yansıtılması, taraflar arasında olası uyuşmazlıkların önüne geçilmesine yardımcı olabilir. Hukuki düzenlemelerin daha net hale getirilmesi ve uygulamaların yerel yönetimler tarafından daha etkin şekilde izlenmesi, ZDS'nin etkinliğini artıracak ve toplumun güvenliğini sağlayacaktır.

ZDS uygulamalarında karşılaşılan en yaygın sorunlar arasında bilinç eksikliği, düşük sigortalılık oranları ve tazminat ödemelerinde yaşanan gecikmeler bulunmaktadır. Bu sorunlar hem sigortalılar hem de sigorta şirketleri açısından mağduriyet yaratmaktadır. Örneğin, sigortalıların poliçe şartlarını yeterince anlamaması, tazminat taleplerinin reddedilmesine sebep olmaktadır. Aynı şekilde, sigorta şirketlerinin hasar tespit süreçlerinde şeffaflık ve hız konusunda yaşadığı eksiklikler, güven kaybına yol açmaktadır. Ayrıca mevzuatta bulunan maddelere göre SMS yoluyla bildirim yazılı bildirim olarak kabul edilmesine rağmen DASK tarafından yapılan ihbarın sadece noter veya fiziken posta yoluyla kısıtlanması hem mali açıdan hem de uygulama açısından oldukça kısıtlayıcıdır. Poliçede telefon numarası yazıldığından ve yürürlükteki mevzuatımızda geçerli olan SMS yoluyla bildirim kabul edilmelidir (Taylan, 2007:24).

Bu sorunların çözümü için ZDS'nin doğru anlaşılması ve bu sigortanın toplumsal faydaları konusunda halkın bilinçlendirilmesi, hem sigorta şirketlerinin daha sağlam temeller üzerinde çalışmasını sağlar hem de daha geniş bir sigortalı kitlesinin sisteme dahil olmasına yol açar. Toplumda bir güven duygusunun yerleşmesi ve ZDS'ye olan güvenin artırılması, sadece hukuki düzenlemelerle değil, aynı zamanda kapsamlı bir eğitimle mümkündür. Ayrıca bilgilendirme kampanyaları düzenlenmesi ve tazminat süreçlerinin dijitalleştirilmesi gerekmektedir.

3. SONUÇ

Zorunlu Deprem Sigortası (ZDS), Türkiye'deki deprem riski göz önünde bulundurulduğunda, toplumsal güvenliği sağlamak adına kritik bir öneme sahiptir. Hukuki açıdan, ZDS, devletin denetiminde ve düzenlemesinde olan bir sigorta türüdür ve bu yönüyle kamu yararına hizmet etmektedir. Türkiye'deki deprem geçmişi ve ülkenin büyük bir kısmının aktif fay hatları üzerinde yer alması, ZDS'nin hukuki yapısının önemini artırmaktadır. Bu sigorta, deprem sonrası yaşanabilecek büyük ekonomik kayıpların önlenmesi için bir güvence sunarken, sigorta ettirenin yükümlülükleri ve hakları da yasal çerçevede belirlenmiştir. ZDS, sigorta bilincini artırarak, toplumun deprem riskine karşı daha hazırlıklı hale gelmesine katkı sağlar. Bu bağlamda, ZDS'nin hukuki yapısı, deprem sonrası zararların minimize edilmesi ve kamu düzeninin korunması açısından kritik bir rol oynamaktadır.

ZDS'nin daha etkin bir şekilde işlemesi için ise toplumda sigorta bilincinin artırılması ve sistemin sadeleştirilmesi gerekmektedir. Özellikle, poliçe düzenleme süreçlerinin karmaşıklığı, bireylerin sisteme dahil olmasını zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda, kolay erişilebilir bir sigorta platformunun geliştirilmesi ve teşvik edici politikaların uygulanması faydalı olacaktır. Ayrıca, sigorta kapsamının genişletilerek sadece binaları değil, deprem nedeniyle oluşan geçici yaşam kayıplarını da içermesi, sistemin toplumsal faydasını artıracaktır.

Zorunlu Deprem Sigortası'nın uygulama sürecinde karşılaşılan bazı sorunlar hem sigorta ettirenler hem de sigortacılar açısından hukuki belirsizliklere yol açmaktadır. Özellikle beyan yükümlülükleri, tazminat talepleri ve sigorta sözleşmelerindeki eksiklikler gibi konularda hukuki boşluklar gözlemlenmektedir. Bu sorunların giderilmesi için, sigorta şirketlerinin denetim süreçlerinin güçlendirilmesi ve sigorta ettirenlere yönelik daha kapsamlı bilgilendirme faaliyetlerinin yapılması gerektiği söylenebilir. Aydınlatma yükümlülüğüne ilişkin eksiklikler ve sorunların giderilmesine yönelik olarak kanuni düzenlemelerin bir an evvel yapılması gerekmektedir. Depremden dolayı büyük mağduriyetler yaşandığı ve bundan dolayı ivedilikle çözüm geliştirilmesi gerekir. Ayrıca, Yargıtay kararları ve içtihatlarının daha açık bir şekilde sigorta sözleşmelerine yansması,

taraflar arasında olası uyuşmazlıkların önüne geçilmesine yardımcı olabilir. Hukuki düzenlemelerin daha net hale getirilmesi ve uygulamaların yerel yönetimler tarafından daha etkin şekilde izlenmesi, ZDS'nin etkinliğini artıracak ve toplumun güvenliğini sağlayacaktır.

REFERENCES

- Aydın, G., & Koç, E. (2016). Social Marketing Analysis of Attitude Toward Compulsory Earthquake Insurance in Turkey (Türkiye’de Zorunlu Deprem Sigortasına Yönelik Tutumun Sosyal Pazarlama Kapsamında Analizi). *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 23(2), 389-407.
- Barlas, N. (2011). Afet Sigortaları Kanunu’na Göre Zorunlu Deprem Sigortası Sözleşmesinin Tarafları. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(3-4), 113-156.
- Çınar, Ö., & Yıldız, E. (2024). Ulusal Deprem Tatbikatı Sonrası Korku Pazarlaması Kapsamında, Küçük İşletmelerin Afet Sigortası Satın Alma Eğilimleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 531-543.
- Genç, F. N. (2008). Doğal afet risklerinin azaltılmasında sigortacılığın rolü: zorunlu deprem sigortası örneği ve DASK. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 45(517), 43-57.
- Gürlek, Y. (2006). Türkiye De ve Dünyada Deprem Sigortacılığı.
- Kalkan, A. (2019). Mevcut betonarme binalarda sismik hasar riskinin ve deprem sigortası risk primlerinin olasılıksal yöntemler ile tahmini.
- Karagöz, S. (2002). *Deprem Riski Sürecinde Türkiye’de Zorunlu Deprem Sigortası Uygulaması* (Doctoral dissertation, Anadolu University (Turkey)).
- Kayıhan, Ş. (2004). Zorunlu Deprem Sigortası. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(1-2), 497-516.
- Kayıhan, Ş. (2022). Sigorta Sözleşmelerinde Sigortacının Sigorta Tazminatını İfasında Temerrüt Ve Hukuki Sonuçları. *Dergipark*, 7(3), 383-421.
- Kılağız, Y., Baran, A., & Ulusu, İ. (2010). Deprem Sigortası Primi Hesaplamasında Kullanılmak Üzere Geliştirilmiş Deprem Hasar Görebilirlik Riski Bulanık Bir Bulanık Uzman Sistem Tasarımı. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 20(2), 239-253.
- Kırkağaç, M., Öztürk, B., & Dalkılıç, N. (2024). 2023 Kahramanmaraş Depremleri İçin Zorunlu Deprem Sigortası Göstergelerinin Doğrusal Regresyon ve Sistem Benzetimi ile Analizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 16(4), 2707-2721.
- Orçanlı, K. (2020). Konut Değerinin Oluşmasında ve Zorunlu Deprem Sigortası Sahipliğinde Etkili Olan Faktörlerin Analizi: Erzurum İli Örneği. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (26), 195-224.
- Özel, H. A., & Öztaş, M. O. (2022). Zorunlu Deprem Sigortası Algısının Demografik Özelliklere Göre Farklılığı: Karabük İli Örneği. *Journal of Economy Business & Management*, 6(2).
- Sarıaslan, M. (2023). Prof. Dr. Vural Seven’in ZDS Konusundaki Görüşlerine İlişkin Cevaplarım, 1-10
- Serdar, İ. (2004). Deprem ile Birlikte Yaşamak. *Türkiye Mühendislik Haberleri*, 433, 59-62.

- SEVEN, V. (2024). Doğal Afet Sigortaları Kurumu'nun (Dask) Hukuki Durumu Ve Kahramanmaraş Depremi Sonucunda Ortaya Çıkan Güncel Gelişmeler. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (171), 255 - 288.
- Şamlı, K. Y. (2016). Sigortacının Aydınlatma Yükümlülüğünü Düzenleyen TTK m. 1423 Hükmüne İlişkin Bazı Değerlendirmeler. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(3), 2977-3004.
- Şimşek, M. H., & Karaca, C. (2022). Davranışsal iktisat politikaları perspektifinden Türkiye'de zorunlu deprem sigortası sistemi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3), 1207-1220.
- Taylan, A. (2007). Zorunlu Deprem Sigortası ve Kentsel Risk Yönetimi. *Planlama Dergisi*, (2), 23-34.
- Yörübulut, S. (2023). 6 Şubat Depremleri Sonrasında Zorunlu Deprem Sigortasının Toplumdaki Farkındalığı: Kırıkkale Örneği. *Uluslararası Toplumsal Bilimler Dergisi*, 7(2), 441-452.